

Andra söndagen i Fastan 2021– Lars Borgström (LFS)

Tekster: Salme 80, Gt 2. Mos 33:12-23, Ep 1. Tess 4:1-8, Ev Matt. 15:21–28.

Efter ett stridssamtal med några fariseer och skriftlärda drog sig Jesus undan tillsammans med de tolv till området kring Tyrus och Sidon. Det var hedniska trakter. Det var inte ofta som Jesus lämnade judarnas land, men detta var ett sådant tillfälle. Troligtvis var det för att få dra sig undan en stund för välbehövlig vila åt sig och sina lärjungar. Men även i detta område norr om Galileen hade ryktet spridits om Jesu undergörande förmåga (Matt. 4:24). En av de åkommor som Jesus gjort sig känd för att kunna bota var alltså besatthet. I dagens evangelium möter vi just detta.

Ett fall av demonbesättelse

Bland dem som hört talas om Jesus var en syrisk-fenicisk kvinna, eller som hon kallas i vår text från Matteusevangeliet, en kanaaneisk kvinna, som hade en demonbesatt dotter. Ihärdigt trängde hon sig fram så nära hon nu vågade utan att väcka anstöt, och ropade: ”Herre, Davids Son, förbarma dig över mig! Min dotter är svårt besatt” (v 22). Det var inte alldeles ovanligt med demonbesättelser vid denna tid. Kanske var det extra rörelse och aktivitet i andevärlden nu när Jesus framträdde och Hans frälsningsverk närmade sig sin fullbordan.

Besättelser kan vara olika svåra. De onda andarna är dels mäktiga och ondskefulla i skiftande grad (Luk. 11:25–26), och dels kan de i olika antal besätta en människa (Mark. 5:9, 16:9). Nu heter det så hemskt om den stackars kanaaneiska kvinnan, att hennes dotter var *svårt* besatt. Här rörde det sig tydligen om en av de värsta sorterna av besättelse. Och av parallellstället i Markusevangeliet ser vi att dottern var liten, hon var bara ett barn (Mark. 7:30). Så fruktansvärt för den kanaaneiska kvinnan! Tänk vilken sorg och vända hennes moderskanslor måste försatt henne i! Den som själv har barn kan enkelt leva sig in i hur det måste ha känts att se sitt eget barn plågas och torteras av en farlig och ondskefull djävulens demon.

Det märkliga var nu att Jesus inte genast hjälpte kvinnan med hennes dotter. Vad kan detta ha berott på? Varför dröjde Jesus så med sitt svar och sin hjälp? Det finns åtminstone två förklaringar till detta, som båda är sanna. Vi har redan något berört en av dem, men vi ska utveckla detta att Guds rike har en *turordning*.

Jesus följde Guds frälsningshistoriska ordning

I Guds frälsningsekonomi, Hans hushållning med det frälsande evangeliet, har judarna en särställning. Det var Guds mening att evangeliet först skulle predikas för egendomsfolket. ”Evangeliet”, säger Paulus, ”är en Guds kraft till frälsning för var och en som tror, juden först men också greken” (Rom. 1:16).

Men därmed har vi ännu inte sett till alla förklaringar till Jesu agerande. Att Jesus kände sig bunden vid Guds frälsningsplan är inte heller en i sig tillräcklig förklaring. Undantag från ordningen hade gjorts tidigare. Skökan Rahab i Jeriko (Jos. 6:25) och moabitiskan Rut (Rut 4:10) – för att ta två exempel – var båda av hednisk härkomst men kunde ändå inlemmas i Guds folk, ja de finns t.o.m. med i Jesu släktavla (Matt. 1:5). Om nu ett och annat undantag redan tidigare hade kunnat göras från den allmänna regeln om judarnas exklusiva rätt till frälsningslöftena, kunde Jesus göra det även nu. Vi får därför tänka att Jesus hade ett särskilt syfte med att först avvisa den kanaaneiska kvinnan. Detta syfte – som är den andra av anledningarna till att Han dröjde med sin hjälp – var att kvinnan skulle prövas.

Jesus ville pröva kvinnans tro

Denna förtvivlade kvinna hade en rätt tro. Det första vi ska lägga märke till är att hon bad Jesus om *förbarmande*. ”Herre, Davids Son, förbarma dig över mig!” ropade hon (v 22). Hon kom inte och åberopade någon egen förtjänst. Allt hon hoppades på var Jesu förbarmande. Det andra vi ska lägga märke till är att hon dessutom trodde att Jesus var den utlovade Messias. ”Davids Son”, kallade hon

Honom. Vad som låg i hennes tilltal ”Herre” är svårt att veta. Låg där en bekännelse till Herren, den ende, sanne Guden?

Den första prövningen hon möter är Jesu tystnad. ”Han svarade henne inte med ett ord”, står det (v 23). Denna prövning, utebliven bönhörelse, har alla kristna erfarenheter av. Vi vill så gärna ha ögonblicklig eller åtminstone snar bönhörelse. Och när vi inte får som vi tänkt det, kan det ligga nära till hands att anse att våra böner bara beds rätt ut i tomma luften. Men Herren hör varje bön som beds av dem som tror på Honom. Anledningen till att Han inte genast svarar kan vara att vi ska öva oss i tålmodig förtröstan på Honom, att kunna tro på Hans godhet även då vi inte kan se eller uppleva den.

Den andra prövningen den kanaaneiska kvinnan mötte var oförstående lärjungar. Så kan det vara även idag. Församlingarna är ingalunda ett hem för felfria helgon. Tror man det blir man snart besviken. Visserligen är församlingen en plats av god och fin gemenskap, där den kristna brödra- och systrakärleken råder, men eftersom medlemmarna är människor som fortfarande bär på sin gamla natur kommer det även där alltid att syndas, ske oförrätter och begås övertramp. Det måste man vara på det klara med. Men är det en *kristen* församling reds sådant ut och läggs under förlåtelsen. Den kanaaneiska kvinnan råkade ut för oförstående och ohjälpsamma lärjungar. När hon påkallade Jesu uppmärksamhet bad lärjungarna sin Mästare: ”Skicka i väg henne! Hon går ju bakom oss och ropar” (v 23). Kvinnan lät sig emellertid inte heller nedslås av detta.

Men då sade Jesus plötsligt: ”Jag är inte sänd till andra än de förlorade fåren av Israels hus” (v 24). Detta blev kvinnans tredje prövning. Här bröts tystnaden från Jesus, men inte för att trösta eller hjälpa henne, utan för att avslå hennes begäran! Han gav henne ett motargument; hon tillhörde inte dem som Han blivit sänd för att hjälpa. Men kvinnans tro på Jesu kärlek och makt att hjälpa var så stor att hon inte ens lät sig nedslås av detta svar. Hon fortsätter, rakt emot allt förnuft, att be om Hans förbarmande. Israelit eller inte, så klänger hon sig fast vid Davids Son och vägrar att ge sig, vägrar att sluta hoppas på Hans förbarmande.

Kvinnans ord ”Herre, hjälp mig!” kan förstås som en fortsatt vädjan om hjälp för hennes demonbesatta lilla dotter. Men den korta och kraftfulla bönen kan även förstås som ett svar på Jesu ord om att Han bara kommit till Israels hus: Om Messias bara kommit för dem, vad ska det då bli av mig och de mina – ”Herre, hjälp mig!” Bönen kan också, för det tredje, förstås som ett rop på hjälp i denna prövningens stund. Kanske tyckte kvinnan att det var svårt att framhärda i sin tro, när hon fick sådana nedslående besked, och därför ropade anfäktad: ”Herre, hjälp mig!” Kanske var det allt detta på en och samma gång hennes rop på hjälp handlade om.

Då kom Jesu svar: ”Det är inte rätt att ta brödet från barnen och kasta det åt hundarna” (v 26). Detta blev kvinnans fjärde prövning. Skulle hon nu knäckas? Märkligt nog lät hon sig fortfarande inte hejdas. Ödmjukt gav hon Jesus rätt då Han indirekt kallat henne hednisk hund, och gav så det geniala svaret: ”Jo, Herre, för också hundarna äter smulorna som faller från deras herrars bord” (v 27). Detta svar blev henne givet ovanifrån. Det är som om svaret, då det uttalades av kvinnan, ännu var varmt av Givarens hand. Herren hade hört hennes bön om hjälp och nu äntligen var tiden inne för bönesvaret. Kvinnan var ödmjuk nog att nöja sig med smulorna och hon hade tro nog att räkna med att Jesus skulle ge dem åt henne. Jesus svarade henne: ”Kvinna, din tro är stor. Det ska ske för dig som du vill.” (v 28) Och från det ögonblicket var hennes dotter botad. Aldrig mer skulle någon av djävulens demoner besätta flickan. Jesus kungjorde helbrägdagörelsens under: Han sade, och det blev så.

Den kanaaneiska kvinnans tro var anmärkningsvärd. Den var stor, sade Jesus. Och efter denna prövning hade den naturligtvis blivit ännu större. Det är ju precis detta som är prövningens syfte; att stärka tron, öva den troende i tillitsfull förtröstan trots alla, ja t.o.m. ibland *på tvärs emot* alla yttre omständigheter. Den tro som kommer ur prövningen är som ett lerkärl som härdats i eld. Tron dog inte utan stärktes, liksom ugnens eld inte spräckte kärlet utan gav det fasthet.

Den kanaaneiska kvinnan upphöjdes, eftersom hon ödmjukat sig och var en hund i egna ögon. Men många av judarna, som berömt sig över sin släktskap med Abraham (Matt. 3:9, Joh. 8:39) blev sedan stämplade som hundar. ”Se upp för hundarna”, varnade Paulus församlingen i Filippi och syftade på fariseerna (Fil. 3:2). Så visar sig återigen den omvända ordningen i Guds rike: ”Många som är först ska bli sist, och många som är sist ska bli först” (Matt. 19:30).

Amen.